

(/)

 (/)

> Danmark - Historie og topografi ([http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11)

11-11)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Bornholm med Ertholmene

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/statsministeren-1-3>)

Bornholm med Ertholmene

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1182

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene)

[ertholmene](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene)) **t** (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene)

[11/bornholm-med-ertholmene](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene&title=)

[topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/bornholm-med-ertholmene&title=))

Jesper Asmussen

Bornholm med Ertholmene – rundt om øernes historie

Turbine 2020. 256 sider illustreret. 249,95 kr.

Af Kresten Søe

Sidste rest af de tabte Skånelande

Geologisk befinder Bornholm sig sammen med Skåne i den fennoskandiske randzone. Af samme grund besidder Østersøens perle ikke blot en unik natur og en særegen geologi med grundfjeld i forhold til det øvrige Danmark. Men øgruppen, der ikke at forglemme også omfatter Ertholmene mod nordøst, har også en spændende forhistorie med fund af fx dinosaurfossiler frem til gådefulde sol- og spindelwævssten, mystiske guldgubber, runesten, rundkirker, middelalderborge og hele tre besættelser af fremmedmagter siden 1600 tallet.

For mens det øvrige Danmark jubledede over befrielsen 5. maj 1945 afløstes den tyske besættelse af Bornholm straks af en tilsvarende sovjetrussisk. En "befrielsen" som var svært at glæde sig over, idet den indebar en total meningsløs russisk sønderbombning af Rønne og Nexø.

Mens sovjethæren frivilligt forlod øen i 1946, så måtte bornholmerne tilbage i 1658 tage sagen i egen hånd i en frihedskamp, der næsten tåler sammenligning med Gøngehøvdingens eventyr. Enden blev, at man selv smed de svenske besættelsestroppe på porten. Herved var øerne den eneste del af Skånelandene, der forblev under den danske krone efter Svenskekrigene.

Historisk/lokalhistorisk, kulturhistorisk og geologisk rundtur.

Bogens kapitler er opbygget som syv vejstrækninger øen rundt suppleret af en ottende med en dansk-skånsk rejse imellem Ystad og Simrishamn, som udgjorde Bornholms nu tabte svenske historiske opland. Tredje strækning omfatter også en smuttur til Ertholmene med Christiansø. Hertil kommer et udførligt sted- og personregister (men desværre ingen kildefortegnelse) samt fine gengivelser af både historiske og nutidige kort over øerne. Undervejs fordyber Asmussen sig i såvel arkitektur med kirker, gårde og byer som markante hændelser, sagn, overtro og historiske personer.

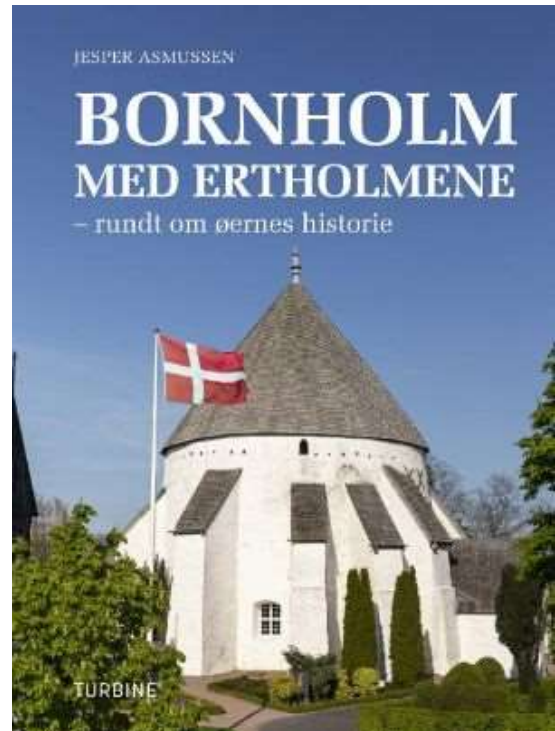
Heller ikke den mere krigeriske del af øernes historie bliver glemt. Der er således fyldige omtaler af fæstningsanlæg fra de første beboelser og vikingetiden op gennem middelalderen og svenskekrigene til 2. verdenskrigs tyske fæstningsanlæg og kanonstillinger, den sovjetiske besættelse og dansk militær tilstedeværelse efter krigen.

Undervejs gennem fremstillingen får også faunaens dyr og fugle små vignetter med omtale, mens der også er indfældet QR-koder med GPS vejvisning til stederne og panorering af seværdigheder. Også industri- og håndværkshistorie er med, idet der er grundig omtale af stenbrud af den efterspurgt bornholmske granit, jernbaneanlæg og drift, bornholmerure samt fiskeri og silderøgning.

Sidst på syvende strækning er desuden bragt ganske interessante sider om bornholmernes selvforståelse, gemyt og væremåde. Heller ikke en omtale af øens særegne udbredte efternavn Kofod med udlægning af betydningen af de mange stavemåder mangler! Tak for det, spørgsmålet har faktisk undret mig en del gange.

Indbydende layout men koncentreret og detaljemættet fremstilling

Bogen er særdeles indbydende i både layout og sidearkitektur med kort, tegninger, vignetter og en række fine farvefotos, der anslår den helt rigtige bornholmeratmosfære.

Fremstillingen er dog langt fra som en letfordøjelig turistbrochure. Asmussen er en grundig og detaljeret fortæller, der borer dybt og ydermere bevæger sig ud af tangenterne i de behandlede historiske lag. En læser skal således være både videregående interesseret og stedvist holde tungen lige i munden. Også fordi de mange detaljer og kildeuddrag ind imellem gør læsningen ujævn, koncentreret og opremsende.

Den valgte struktur/indfaldsvinkel med opdeling i strækninger er heller ikke uproblematisk for en emnehåndtering, der borer dybt både bredt og lokalt, mens man bevæger sig af den angivne rejserute.

Øen er relativ lille, og dette moment får ind i mellem konsekvenser mht. konceptet ved at behandle de enkelte tildragelser og personer og deres samtidsbaggrund med udgangspunkt i de enkelte lokalområder. Ikke et ondt ord herom, idet det også indebærer en del fordele med hensyn til bogens guidefunktion. Men prisen er som følge heraf uundgåeligt en del gentagelser. Svenskekrigenes personer fx kommandant Printzensköld og senere den fængslede Dr. Dampé går igen i flere sammenhænge og på skiftende åsteder på øen.

Af hensyn til ad hoc forståelsen og for at undgå for mange henvisninger er det derfor nødvendigt med en grundlæggende præsentation af personer og begivenheder flere steder undervejs.

Forfatteren bøder dog herfor med et generelt afbalanceret miks mellem opridsning og henvisninger til en hovedomtale, ligesom der er brede dækkende afsnit fx om øens geologi og besættelseshistorien.

Anvendelse, konklusion og målgruppe

Med de førnævnte anker in mente vælger jeg - som bogens egen opbygning og de mange QR koder jo i øvrigt også indikerer - at se værket som orientering enten før eller undervejs i forbindelse med en kulturhistorisk rundrejse.

Som historisk turguide og ad hoc tilgang til øens atmosfære, kultur- og lokalhistorie fungerer bogen nemlig udmærket på sin egen præmis. Fremstillingen taler dog som allerede nævnt primært til turister, der (som også undertegnede) søger oplevelser med historisk fordybelse frem for solbadning, indkøb og cafebesøg.

Som sådan vil værket være godt anbragt fremlagt i øens mange ferieudlejningsboliger, idet både fastboende og besøgende vil kunne hente inspiration og bredere baggrundsvinkler i oplevelse af dette særegne atmosfæremættede stykke af Danmark. Jeg havde således meget gerne haft bogen ved hånden under mit besøg på øen nu i august.

[Historie-online.dk, den 13. januar 2021]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/statsministeren-1-3>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/historie-og-topografi-11-11-11/danmarkshistorien-samfund-livsformer-og-politik>) (<http://www.historie-online.dk/temaer-9/dansk-vestindien/vestindien-st-croix-st-thomas-og-st-jan>) (/article/items/view/2850/4)